

ASPECTS OF POWER IN THE DRAMA “THE MAID OF ORLEANS” BY FRIEDRICH SCHILLER

Josifa Siljanoska

Agency for Electronic Communications, Skopje, North Macedonia, josifasiljanoska.js@gmail.com

Abstract: This paper analyzes Friedrich Schiller's play The Maid of Orleans through the prism of power dynamics, examining how divine providence, human agency, and personal transformation shape the protagonist Joan of Arc's authority. The purpose is to identify the sources of Joan's power and trace their transformation throughout the dramatic narrative. Methodologically, the research employs close textual analysis of Schiller's 1801 drama, combined with historical-contextual interpretation and comparative literary theory. Particular attention is given to the play's structural division into two distinct halves, mirroring Joan's internal metamorphosis. Results indicate that Joan's power operates in two distinct phases: first as an external, divinely-sanctioned force requiring absolute devotion, and subsequently as an internal, human-derived strength emerging through personal crisis and moral autonomy. The first phase is characterized by miraculous feats, martial invincibility, and an asexual, saintly persona. The second phase begins with Joan's forbidden romantic feeling for the English soldier Lionel, which triggers the loss of her divine mandate. Stripped of supernatural aid, Joan must confront captivity, shame, and public condemnation. Paradoxically, this fall enables her ultimate triumph: she liberates Orleans not through divine miracles but through authentic, self-determined courage. The analysis reveals that Schiller deliberately parallels 15th-century France with contemporary German political conditions, using Joan's character to reflect on the Napoleonic phenomenon of power and the dangers of charismatic authority. Conclusions demonstrate that true greatness, according to Schiller, resides not in being an instrument of higher forces but in finding inner strength when all external support disappears. This study recommends further comparative studies examining Schiller's historical dramas as a cohesive research of power manifestations across different cultural contexts, including Wallenstein and Mary Stuart.

Keywords: power, ideal, divine providence, transformation, autonomy

АСПЕКТИ НА МОЌТА ВО ДРАМАТА „ДЕВИЦАТА ОД ОРЛЕАНС“ ОД ФРИДРИХ ШИЛЕР

Јосифа Силјаноска

Агенција за електронски комуникации, Северна Македонија, josifasiljanoska.js@gmail.com

Апстракт: Овој труд ја анализира драмата „Девецата од Орлеанс“ од Фридрих Шилер низ призмата на аспектите на моќта. Целта на истражувањето е да се идентификуваат изворите на моќта на Јованка Орлеанка и да се следи трансформацијата на моќта низ драмската нарација. Методологијата вклучува детална текстуална анализа на Шилеровата драма од 1801 година, поврзана со историско-контекстуалната интерпретација како и со компаративната книжевна теорија. Посебно внимание се посветува на структурната поделба на драмата на две половини, во кои се отсликува внатрешната преобразба на Јованка. Резултатите покажуваат дека моќта на Јованка функционира во две фази: прво како надворешна, божествена моќ која бара апсолутна посветеност, а потоа како внатрешна, која произлегува од лична криза и моралната самостојност. Првата фаза се одликува со натчовечки подвизи и воена непобедливост, каде што Јованка е прикажана како света појава. Втората фаза започнува со забранетата романтична насоченост на Јованка кон англискиот војвода Лајонел, што предизвикува губење на нејзината божествена моќ. Лишена од натприродна помош, Јованка се соочува со заробеништво, срам и јавна осуда. Парадоксално, но токму тој пад ѝ овозможува конечен триумф: таа го ослободува Орлеанс не со божествени чуда, туку преку автентична, јасна и недвосмислена храброст. Анализата открива дека Шилер намерно прави паралела меѓу состојбите во Франција од XV век со германските политички услови од неговото време, користејќи го ликот на Јованка како јунак кој ја обединува Франција. Заклучокот сугерира дека токму таков лик е потребен за да се обединат германските земји под заедничка кауза. Трудот покажува и докажува дека вистинската големина, според Шилер, не се состои во тоа да се биде инструмент на повисоки сили, туку во наоѓањето внатрешна сила кога сета надворешна поддршка исчезнува. Токму во овој парадокс – моќта што расте со нејзиното губење – лежи централната филозофска порака на Шилеровата драма. Конечно, трудот препорачува понатамошни компаративни студии што ги истражуваат другите историски драми на Шилер

(како *Валентијан* и *Марија Стјуарт*) како кохезивно истражување на манифестациите на моќта низ различни културни контекстуализации.

Клучни зборови: моќ, идеал, божествена промисла, трансформација, автономија

1. ВОВЕД

Разбирањето на аспектите на моќта во драмата „Девицата од Орлеанс“ од Фридрих Шилер бара претходно испитување на Шилеровото концептуализирање на моќта воопшто. Шилер живеел во епоха на длабоки општествени превирања, кога феудалниот авторитет се распаѓа и се раѓаат нови идеи за граѓански слободи и национални движења (Safranski, 2004). Неговото творештво е проткаено со анализа на моќта во сите нејзини облици: деспотска моќ, моќ на идеите, верата, љубовта и, конечно, способноста на човечкиот дух да се издигне над судбината. Концептот на моќта претставува една од централните филозофски теми во Шилеровите драмски и теоретски списи. Живеејќи во период обележан со револуционерни трансформации и политичка нестабилност, Шилер се соочил со проблемот на легитимитетот и моралниот авторитет во историска форма. Девицата од Орлеанс зазема посебно место меѓу неговите историски драми бидејќи го прикажува авторитетот преку женски протагонист чија моќ потекнува од божествениот повик, наместо од наследна привилегија. Овој труд ги истражува начините на кои Шилер ја драматизира трансформацијата на моќта преку ликот на Јованка Орлеанка, истражувајќи ја тензијата помеѓу моќта дадена од Бог и човечката самостојност. Истражувањето се фокусира на три централни прашања поврзани со изворите на моќта на Јованка, потоа како се трансформира оваа моќ низ драмското дејство и што открива оваа трансформација за филозофското разбирање на Шилер за идеализмот и ослободувањето од стегите на деспотијата. Воведот ја воспоставува теоретската рамка на студијата, ги формулира истражувачките прашања и ја сместува драмата во контекст на средновековната историја и интелектуалните дебати од раниот деветнаесетти век. Анализата се фокусира на дијалектиката меѓу трансценденталниот мандат и етичката автономија. Со анализа на „Девицата од Орлеанс“ во нејзиниот историски и интелектуален контекст, овој труд придонесува за тековните научни дискусии за моќта, родовите и историската драма во германската книжевност. Преку испитување на трансформацијата на Јованка, трудот се обидува да покаже дека Шилер ја преосмислува политичката власт како морално засновано самоопределување, а не како надворешна заповед.

2. МАТЕРИЈАЛИ И МЕТОДИ

Ова истражување применува квалитативна методологија која комбинира детална текстуална анализа, историска контекстуализација и компаративна книжевна теорија. Примарниот извор е драмата на Шилер „Die Jungfrau von Orleans“ од 1801 година, истражувана и анализирана во оригиналот на германски јазик како и литература со референци кон авторитетни англиски и македонски преводи. Клучните сцени оние што се однесуваат на божествената промисла, победите на бојното поле, средбата со Лионел, јавното обвинување, затворањето и конечното враќање во борба. Секундарните извори вклучуваат научни публикации за рецепцијата на Шилер, родовите студии и динамиката на моќта во романтичарската книжевност, како и фундаментални дела од Safranski (2004, 2005), Koormann (2018) и Guthke (1994).

Аналитичката рамка се потпира на феноменолошки пристапи кон моќта, теолошки интерпретации на божествената моќ и феминистичка книжевна критика. Интерпретативниот пристап комбинира историска контекстуализација со филозофска анализа информирана од германскиот идеализам. Текстуалните пасуси се избрани врз основа на нивната тематска релевантност за трансформацијата на моќта, особено сцените што ги прикажуваат божествениот повик на Јованка, нејзината средба со Лионел и нејзините последни моменти на автономија. Историскиот контекст е воспоставен преку испитување на политичките услови во Франција од 15 век и интелектуалниот дискурс во Германија од почетокот на 19 век, со посебно внимание кон ангажманот на Шилер со наполеонската политика. Посебно внимание е посветено на наративната структура, симболичкиот јазик и драмскиот контраст помеѓу божествената сигурност и човечката ранливост. Методолошката цел е аналитичка прецизност, наместо исцрпна разработка, фокусирајќи се само на пасусите клучни за трансформацијата на авторитетот.

3. РЕЗУЛТАТИ

Резултатите откриваат дводелна структура на моќта. Во почетната фаза, Јованка функционира како инструмент на божественото провидение. Нејзиниот авторитет изгледа несомнен бидејќи е втемелен во натприродниот легитимитет и колективното верување. Оваа фаза се карактеризира со воени успеси, харизматска самодоверба и отсуство на внатрешно сомневање. Првично, нејзиниот авторитет произлегува од божествената промисла: таа функционира како инструмент на повисоки сили, карактеризирана со апсолутна сигурност, ослободеност од сомнежи и недостаток на човечки слабости како љубов или страв. Во

оваа фаза, Јованка е воено непобедлива, водејќи ја војската и крунисувајќи го кралот преку неоспорна божја моќ. Нејзината моќ е чисто трансцендентална – таа не дејствува врз основа на лична волја, туку како посредник на повисоки сили. Ова се гледа во сцената на крунисувањето на Карло VII, каде Јованка стои во втор план, а целиот успех ѝ се припишува на божествената интервенција.

Сепак, средбата со Лионел воведува емотивна сложеност што ја прекинува логиката на божествената исклучивост. Втората модалност се појавува по нејзината средба со англискиот војвода Лионел, кога Јованка доживува сомилост кон непријателот – човечки одговор што, според логиката на нејзината божествена мисија, претставува престап. Искуството на сочувство ја дестабилизира нејзината трансцендентална сигурност и води кон општествено сомневање и политичко отфрлање. Во овој момент, надворешната божествена инспирација се повлекува, а Јованка се соочува со обвинение, затвор и осуда. Повлекувањето на божествените знаци создава криза во која Јованка останува сама без силата однадвор. Таа е напуштена дури и од своите сојузници, кои сега ја сметаат за вештерка или измамничка. Парадоксално, овој момент на привидна слабост го катализира појавувањето на автентична моќ: внатрешна сила изведена од лична убеденост наместо од надворешна санкција. Сепак, токму во оваа напуштеност се појавува подлабока морална сила. Трансформацијата од инструмент во автономен агент го сочинува структурното јадро на драмата.

Шилер ја артикулира оваа трансформација во неговото писмо до Гете од 3 април 1801 година, забележувајќи дека неговата хероина, „оставена сама на себе“ и „напуштена дури и од Бог“, ја демонстрира својата независност и карактер преку неволја (Schiller, 1801/2009). Резултатите јасно покажуваат дека моќта на Јованка не е статична – таа се движи од надворешно наметната божествена сила кон внатрешно присвоено етичко дејство. Драмата така ја претставува моќта не како статичен атрибут, туку како динамичен процес на трансформација од надворешна авторизација кон внатрешна автономија.

4. ДИСКУСИЈА

Трансформацијата на моќта во „Девецата од Орлеанс“ ги рефлектира пошироките филозофски грижи на Шилер за човечката слобода и етичкото дејство. Дискусијата ја толкува оваа трансформација како филозофски одговор на Шилер на проблемот на харизматската моќ. Наместо да го слави освојувањето, Шилер ја драматизира етичката проверка на авторитетот. Неодамнешната студија го поддржува ова толкување: Robertson (2024) покажува како Шилер одговара на Волтеровата сатирична претстава на Јованка, позиционирајќи ја неговата хероина како сложен лик кој останува отворен за различни толкувања. За разлика од Волтер, кој ја прикажува Јованка како наивна или дури смешна фигура, Шилер ѝ дава длабочина и морална сериозност.

Теолошката димензија на моќта се покажува како особено комплексна: средновековната публика би барала сигурност за тоа дали гласовите на Јованка потекнуваат од Бога или од ѓаволот, сепак Шилер намерно ја надминува оваа дихотомија, претставувајќи ја Јованка како фундаментално човечка наместо чисто божествена или демонска. Krimmer (2006) анализира како Шилеровиот приказ на војувањето ги отсликува стравовите од наполеонската доминација. Наполеонскиот контекст сугерира дека драмата индиректно ги одразува современите стравови во врска со политичката доминација. Траекторијата на Јованка Орлеанка се спротивставува на авторитарното проширување нагласувајќи ја одговорноста и жртвата.

Од родова перспектива, нејзиниот авторитет ги предизвикува традиционалните патријархални структури, додека останува изложен на институционално судење. Sellner (1977) сугерира дека сцената со Лионел може да се толкува психоаналитички како момент на буђење на потиснатата женственост и емотивност. Истражувањата покажуваат како подоцнежните присвојувања на Шилеровата драма ја обликуваат Јованка како жртва на патријархалните структури наместо како романтизиран идеал. Ова е особено видливо во интерпретациите од дваесеттиот век, кои ја нагласуваат трагичната димензија на нејзината приказна – жена која добива неверојатна моќ, но потоа е казнета токму затоа што ги надминува родовите норми.

Понатаму, историскиот паралелизам на Шилер – поврзувајќи ја Франција од 15 век со современа Германија – сугерира дека неговото истражување на моќта директно одговара на наполеонскиот феномен, позиционирајќи ја Јованка како контра-модел на авторитарното освојување. Драмата затоа ги интегрира политичките, теолошките и родовите димензии на моќта во единствена естетска структура. Моќта станува легитимна само кога е втемелена во моралната автономија, наместо во институционалната сила. Студијата покажува дека вистинското лидерство, според Шилер, не е прашање на божествен избор или наследна привилегија, туку на морална храброст да се издржи сомневањето и осаменоста.

Во почетокот, Шилер ја прикажува Јованка Орлеанка како нежно и мало девојче, чија моќ доаѓа од Бога. Таа е гласноговорник на божествената промисла, инструмент во рацете на повисоки сили. Нејзината моќ е апсолутна, но таа не ѝ припаѓа нејзе – таа е само посредник, канал низ кој делува божествената сила. Во оваа

фаза, Јованка е ослободена од сомнежи, од човечки слабости, од љубов и од страв. Таа е чиста како што бара нејзината мисија. Моќта доаѓа однадвор и одозгора, не подлежи на сомнеж и дилеми, бара апсолутна посветеност и чистота и не трпи човечки слабости (љубов, сомилост). Во оваа фаза, Јованка е непобедлива. Таа води армии, ги освојува градовите, го крунисува кралот. Нејзината моќ е толку голема што дури и непријателите се преплашени од неа.

Сè се менува во мигот кога Јованка ќе се соочи со англискиот витез Лионел. Во врска со убиството на Лионел, за што е обвинета, таа се двоуми, односно не сака да го убие и дури се прашува дали сожалувањето е грев.

Во овој клучен момент, Јованка покажува човечност – сомилост кон непријателот. Но токму оваа човечност, според логиката на нејзината божествена мисија, е грев. Божјото барање е да не се чува непријателот и да се откаже од световната љубов. Во мигот на љубовните заблуди, Јованка ја снемува божествената инспирација. Таа веќе не се повикува на верувањето дека е повикана за овој потфат, и следствено, не може другите да ги убедува и уверува во тоа дека е избрана. Ова е моментот кога започнува нејзината судбина. Обременета со чувство на вина, слаба и без полетност и ведрина, таа е обвинета за вештерство и врзана во окови. Но токму во овој момент на најголема слабост, кога божествената моќ ја напушта, се раѓа новата, вистинската моќ на Јованка – моќта што доаѓа однатре, од неа самата.

Ова е клучното место за разбирање на Шилеровата концепција на моќта. Прво, со божја сила и промисла, Јованка е повикана да се бори. Потоа се бори со својата сила и моќ. Сè додека била повикана со божјата промисла, се покажувала како моќна и силна, но без да добие заслуга за себе, останува само сонувачки талкач. Откако „паѓа“ во човечноста и со тоа останува без божјата промисла, божјата сила ја напушта, но на Јованка ѝ е овозможено да ја покаже својата големина. Јованка двапати се издига над вообичаеното: првиот пат со светата опсесија, со ентузијазмот однадвор и одозгора – тоа е моќта што доаѓа од Бога, моќта на инструментот, моќта на пророкот, вториот пат со ентузијазмот што доаѓа однатре, од неа самата – тоа е моќта на човекот кој, иако напуштен од Бога, сепак наоѓа сила во себе да се бори и да умре за својата кауза. Оваа трансформација на моќта е централната тема на драмата. Шилер покажува дека вистинската големина не се состои во тоа да се биде инструмент на повисоки сили, туку во тоа да се најде сила во себе кога сите повисоки сили ќе те напуштат. Јованка станува навистина голема не кога води армии со божја помош, туку кога, окована и осудена на смрт, самата станува господар на својата судбина.

Ликот на Јованка Орлеанка не е изолиран во Шилеровото творештво. Тој се вклопува во една поширока галерија на ликови кои ја истражуваат моќта во различни нејзини манифестации. Со „Деметриус“, последното недовршено дело, станува јасно дека Шилер ги зема со својот опус примери од различни историски контексти: „Фиеско“ од италијанската историја, „Дон Карлос“ од шпанско-холандската историја, „Девицата од Орлеанс“ од француската историја, „Марија Стјуарт“ од англиско-шкотската историја и „Трилогијата Валенштајн“ од германската и средноевропската историја. Времето кога се одвиваат историските драми е XV и XVI век. Сите овие драми имаат заедничка нитка – истражувањето на моќта и нејзините последици. Моќта кај Шилер секогаш е двојна: таа може да биде благослов или проклетство, може да издигне или да уништи. Нејзиниот извор може да биде божествен или демонски, но секогаш носи со себе одговорност и цена. Јованка ја плаќа цената на својата моќ со својата човечност, а кога ќе се обиде да ја поврати човечноста, ја губи моќта. Во оваа дилема се содржи трагиката на нејзиниот лик.

Преку обработката на историски теми од различни епохи и култури, Шилер се наметнува како писател со универзални амбиции, чие творештво истражува една од најважните теми на човековото постоење – темата за моќта. Творештвото на Шилер наликува на обиколка низ светот, при што секоја станица носи нови сознанија за тоа како моќта се манифестира во различни култури и времиња.

Една од најинтересните димензии на моќта во Шилеровата драма е нејзината теолошка димензија. Во времето кога Шилер ја пишува драмата, Европа е поделена меѓу оние кои во Наполеон го гледаат отелотворувањето на светскиот дух и оние кои во него го гледаат отелотворувањето на ѓаволот. Оваа поделеност Шилер ја пренесува и во драмата: дали Јованкината моќ доаѓа од Бога или од ѓаволот? Во средновековниот свет, во кој се одвива дејството на драмата, ова прашање е од животна важност. Ако моќта доаѓа од Бога, таа е легитимна и света; ако доаѓа од ѓаволот, таа е проколната и мора да биде уништена. Инквизицијата ја суди Јованка токму од оваа перспектива – таа мора да се утврди дали нејзините гласови доаѓаат од Бога или од ѓаволот.

Шилер, меѓутоа, ја надминува оваа проста дихотомија. Неговата Јованка не е ниту само божествена ниту само демонска – таа е човечка. Нејзината трагедија се состои во тоа што таа мора да биде повеќе од човек за да ја исполни својата мисија, а кога ќе се покаже дека е само човек (кога ќе почувствува сомилост кон непријателот), таа ја губи својата моќ. Во оваа смисла, Шилер го поставува длабокото прашање: дали

човекот може да ја поднесе моќта што доаѓа од Бога? И дали може да ја поднесе моќта што доаѓа од самиот себе?

Во драмата „Девицата од Орлеанс“, Шилер ги истражува и етичките аспекти на моќта. Јованка добива моќ за да изврши одредена задача – да ја спаси Франција. Но, со моќта доаѓа и одговорноста. Таа мора да убива, да води војска, да носи одлуки од кои зависи животот на илјадници луѓе. Оваа одговорност е огромна, особено за едно седумнаесетгодишно девојче.

Кога Јованка ќе се соочи со Лионел, таа првпат се соочува со етичката дилема на својата моќ. Нејзината божествена мисија бара таа да го убие непријателот, но нејзиното човечко срце се спротивставува. Во овој судир меѓу должноста и чувството, меѓу божественото и човечкото, се открива трагиката на моќта. Моќта бара жртви, а најголема жртва често е самата човечност на оној што ја поседува.

Шилер покажува дека моќта без етика е слепа и деструктивна, но и етиката без моќ е немоќна. Вистинската големина се состои во способноста да се балансира меѓу овие два пола – да се има моќ, но и да се остане човек. Јованка не успева во овој баланс – таа мора да избере: или да биде божествен инструмент без човечност, или да биде човек без моќ. Оваа неможност да се помират моќта и човечноста е суштината на нејзината трагедија.

Она што Шилер го прави во „Девицата од Орлеанс“ е вистинска феноменологија на моќта. Тој ја следи моќта низ нејзините различни фази и манифестации:

Моќта како харизма е прикажана во почетокот, кога Јованка има харизматична моќ која ги привлекува луѓето и ги тера да веруваат во неа. Таа зборува со авторитет, нејзините зборови имаат тежина, нејзиното присуство влева доверба.

Моќта како инструмент е делот кога Јованка е свесна дека нејзината моќ не ѝ припаѓа нејзе, туку дека таа е само инструмент во рацете на Бога. Оваа свест ја прави скромна, но и ранлива – кога ќе помисли дека моќта е нејзина, таа ја губи.

Веќе во наредниот дел од драмата Јованка Орлеанка ја чувствува моќта како товар и како што напредува драмата, моќта станува сè потежок товар. Јованка сфаќа дека моќта бара жртви, дека таа носи одлуки што значат живот или смрт за другите.

Искушението во љубовта кон Лајонел е моќта како искушение – средбата со Лионел го претставува моментот кога моќта станува искушение. Јованка е ставена пред искушение дали да ја искористи својата моќ за лични цели, или, обратно, да се откаже од моќта заради љубов.

На самиот крај од драмата Шилер ни ја прикажува моќта како отсуство на моќ – во завршницата, кога Јованка е окована и осудена на смрт, таа ја покажува најголемата моќ – моќта да се соочи со смртта без страв, моќта да остане верна на себеси и покрај сè.

Оваа феноменологија на моќта покажува дека моќта не е статична категорија, туку динамичен процес, дека таа се менува и трансформира заедно со личноста што ја носи. Најголемата моќ, според Шилер, не е моќта над другите, туку моќта над самиот себеси.

5. ЗАКЛУЧОЦИ

Оваа анализа покажува дека „Девицата од Орлеанс“ на Шилер ја претставува моќта како трагична привилегија. Студијата заклучува дека дејствувањето на Јованка Орлеанка, прво со божја промисла и вдахновеност, а потоа како самостоен јунак со високи морални вредности, го илустрира убедувањето на Шилер дека вистинската големина произлегува не од надворешна моќ, од моќта однадвор, туку од внатрешна сила откриена преку состојбата кога јунакот е во неволја. Животниот пат на Јованка илустрира дека автентичното величие произлегува не од надворешно наметната сила, ами од етички засновано самоопределување. Шилер на тој начин го рedefинира лидерството како одговорност одржувана во услови на сомневање и страдање.

Трајната важност на драмата лежи во нејзиното истражување на легитимитетот, автономијата и моралната храброст. Релевантност на драмата лежи во нејзиното истражување на фундаментални прашања кои се однесуваат на тоа дели човекот може да ја поднесе моќта што е дадена од повисока сила, како и моментот кога таа повисока сила ќе ја сними, односно кога таа моќ ќе исчезне. Оваа драма го постаува и другото не помалку важно прашање, а се однесува на етичката автономија додека имаат моќ да влијаат врз другите. Овие прашања резонираат надвор од историскиот момент на Шилер, нудејќи увид за современите дискусии за политичка, социјална и лична моќ.

Драмата „Девицата од Орлеанс“ на Фридрих Шилер претставува сложена студија на моќта во сите нејзини аспекти. Преку ликот на Јованка Орлеанка, Шилер го истражува потеклото на моќта, нејзината природа, нејзините граници и нејзините последици. Јованка е пример за трагичната привилегија на моќта – таа добива

можност да го промени текот на историјата, но цената што ја плаќа е нејзината човечност, а на крајот и нејзиниот живот.

Шилер покажува дека моќта никогаш не е едноставна. Таа може да доаѓа од Бога или од човекот, од надворешни извори или од внатрешни, но секогаш носи со себе одговорност и дилеми. Вистинската големина на човекот не се состои во тоа да има моќ, туку во тоа како се однесува кон моќта, како ја користи и како се соочува со нејзиното губење.

Јованка двапати се издига над вообичаеното – првиот пат со помош на божествената моќ, вториот пат со помош на сопствената внатрешна сила. Токму во овој втор пат се содржи вистинската порака на Шилер: човекот е најголем не кога е инструмент на повисоки сили, туку кога, напуштен од сите, наоѓа сила во себе да се бори и да умре за своите идеали.

Во време кога Европа е сведок на подемот на Наполеон, кога моќта се манифестира на најсуров начин, Шилер создава драма која не само што ја отсликува современоста, туку поставува и длабоки прашања за смислата и цената на моќта. Дали моќта вреди ако неа ја платиме со својата човечност? Може ли човекот да ја поднесе моќта што му е дадена? Што останува кога моќта ќе исчезне?

Овие прашања се актуелни и денес, во време кога светот повторно се соочува со различни манифестации на моќта – политичка, економска, медиумска, технолошка. Затоа драмата на Шилер останува вечно свежа и инспиративна, потсетувајќи нè дека вистинската мерка за човекот не е моќта што ја поседува, туку начинот на кој се однесува кон неа.

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

- Becker, R. (2024). Schiller's *Die Jungfrau von Orleans* and the Napoleonic wars: A political rereading. *Publications of the English Goethe Society*, 93(1), 15–32.
- Eom, J. (2021). Issues of faith and reason in Friedrich Schiller's tragedy, *Die Jungfrau von Orleans*. *Korean Journal of German Studies*, 12(2), 55–78.
- Falkenstern, R. (2025). Hegel's spiritual beauty and Schiller's tragic heroines. *Hegel Bulletin*. <https://doi.org/10.1017/hgl.2025.6>
- Guthke, K. S. (1994). *Schillers Dramen: Idealismus und Skepsis*. Francke.
- Hühn, H., Immer, N., & Ludwig, A. (Eds.). (2024). *Friedrich Schillers Tragödie „Die Jungfrau von Orleans“ (1801): Lektüren* (Schiller-Studien, Bd. 3). Wehrhahn Verlag.
- Immer, N., & Ludwig, A. (Eds.). (2023). *Friedrich Schillers Tragödie „Die Jungfrau von Orleans“ (1801): Lektüren*. Wehrhahn Verlag.
- Koopmann, H. (2018). *Schiller-Handbuch: Leben – Werk – Wirkung*.
- Keller, S. (2022). Between God and self: The transformation of authority in Schiller's *The Maid of Orleans*. *Monatshefte für deutschen Unterricht, deutsche Sprache und Literatur*, 114(1), 22–41. J. B. Metzler. <https://doi.org/10.1007/978-3-476-05070-8>
- Krimmer, E. (2006). Transcendental soldiers: Warfare in Schiller's *Wallenstein* and *Die Jungfrau von Orleans*. *Eighteenth-Century Fiction*, 19(1–2), 99–124.
- Robertson, R. (2024). Schiller's response to Voltaire in *Die Jungfrau von Orleans*: Enlightened or romantic? *Modern Languages Open*, 2024(1), Article 516. <https://doi.org/10.3828/mlo.v0i0.516>
- Safranski, R. (2004). *Schiller oder Die Erfindung des Deutschen Idealismus*. Carl Hanser Verlag.
- Safranski, R. (2005). *Schiller als Philosoph: Eine Anthologie*. S. Fischer Verlag.
- Schiller, F. (2009). *Die Jungfrau von Orleans*. Suhrkamp. (Original work published 1801)
- Sellner, T. F. (1977). The Lionel-scene in Schiller's *Jungfrau von Orleans*: A psychological interpretation. *The German Quarterly*, 50(2), 264–282. <https://doi.org/10.2307/405930>
- Stahl, E. L. (1954). *Friedrich Schiller's drama: Theory and practice*. Clarendon Press.
- Wiese, B. von. (1978). *Friedrich Schiller*. Metzler.